

A téli és a nyári időszámítás mellett lehetne egy harmadik út: egy új időzóna

Nagyon utáljuk állítgatni az órát

Ma megint egy órával többet alhatunk, hajnalban ugyanis egy órával vissza kellett állítani az órákat, megkezdődött a téli időszámítás. Régóta tart a vita, hogy ez vajon megéri vagy sem, az azonban egy felmérésből biztosnak látszik, hogy a magyar emberek többsége nem szereti.

Fábos Erika

IDŐSZÁMÍTÁS Őt megkérdéztett közül négy szerint az óraátállítást jelenlegi formájában el kell törölni, derült ki az egyik utazási portál, a Szallas.hu friss kutatásából, amelyben csaknem 6000 fő vett részt. Az ellenzők táborának kétharmada a fix nyári időszámítás híve, 23 százalékuk a téli időszámításra állna át, míg 13 százalékuk az időzónaváltást támogatná, vagyis a greenwichi középidejűz nem 1, hanem 2 órát adna. A válaszadók fele a biológiai egyensúly felborulását, valamint a nehézkes átváltást említi elsődleges problémaként. A téli időszámítás ellenzőinek fő érve a korai sötétedés: 10 emberből 4 számára a korai órákban jelentkező sötétséghez rossz közérzet társul, a résztvevők kétharmada pedig ilyenkor munka után már nem is nagyon megy a szabadba.

A Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt. (Mavir) évek óta méri és elemzi az óraátállítás kö-

rüli napok fogyasztási adatait. Ezekből látszik, hogy az óraátállítással évente mintegy 100-120 ezer megawattóra villamos energiát spórolunk, ami megfelel egy közepes magyar város éves fogyasztásának. Az óraátállítás haszna a környezetvédelemben is látható: az alacsonyabb fogyasztás kevesebb károsanyag-kibocsátással jár. Persze hátrányai is vannak, amelyek elsősorban inkább a napi tevékenységek, leginkább a munka hatékonyságán látszik, állítják szakértők. De hogy melyik „ér” többet, nehéz eldönteni, egyelőre nem látszik olyan akarat, hogy elhagyjuk az évi kétszeri óratekergetést Magyarországon.

Van egy magyar mérnök vezette kis csoport hazánkban, amely évek óta próbál azért lobbizni, hogy Magyarország váltsa időzónát, és a már említett felmérésből is látszik, van fogadtatja, hiszen a megkérdézettek 13 százaléka tudja, miről van szó, és támogatja a „GMT+2-t Magyarországnak!” mozgalom elképzelését. Herman Gá-

Az évi kétszeri óraátállítás hasznát sokan kétségekbe vonják

bor mérnök, a mozgalom kezdeményezője már négy éve foglalkozik azzal, hogy meggyőzze a közvéleményt és a döntéshozókat arról, nem jó dolog egy adott időzóna keleti sávjában élni. Állítja: ha Magyarország is a kelet-európai időzónába (UTC+2 zóna) tartozna, mint Finnország, a balti államok, Ukrajna, Románia és Törökország, akkor ugyan decemberben és januárban még sötétben indulnánk el otthonról munkába, is-

kolába, viszont tavasztól őszt végig hosszabbnak tünne a nap. Számokban kifejezve: télen a mostaninál 78-cal több olyan napunk lenne, amikor csak 7 óra után kelne fel a nap, cserébe viszont nyáron 65 olyan napot kapnánk pluszban, amikor még este 8 óra után is világos van. Az új időzóna Herman Gábor és a mozgalom szerint 6,8 milliárd forint energiamegtakarítást jelentene, ami 4 fős családonként 2680 forint évente. Rá-

adásul a kevesebb energiaszükséglet kevesebb szén-dioxid-kibocsátást eredményez. Az emberek ebredése közelebb kerülne a napkeltehez. Egy világos órával hosszabb lenne minden este. Plusz 67 olyan napot kapnánk, amikor 20 óra után sötétedik (101 helyett 168 ilyen lenne). A több napfény egészségessé, jókedvűbbé tesz, ami hosszabb távon megjelenik majd az egészségügyi kiadások csökkenésében is, illetve a depressziós betegségek és bűncselekmények számának csökkenésében. Napfény hatására növekszik az emberek produktivitása, ez pedig növelheti a GDP-t. Ahogy az is, ha az egy órával hosszabb estéken többet kirándulva, többet költve nőne a turisztikai szektor árbevétele is.

Az elmélet jól hangzik, már csak egy szakértői bizottság, benne kutatókkal, közgazdászokkal, csillagászokkal kellene, hogy megerősítsék. Ha szertintük is pozitív lenne a váltás, még két év legalább kell az átállítás megtervezéséhez. Úgy tűnik, az embereket már nem kell meggyőzni, legalábbis a felmérés szerint 80 százalékuk nem szereti állítgatni az órát.

1980 óta tekerjük az órát oda-vissza

Benjamin Franklin már 1784-ben felvetette, hogy a nyári korábbi felkeléssel spórolhatnának a gyertyákon. William Willett 1905-ben a mostaninál kevésbé drasztikus ötlettel állt elő: azt javasolta, hogy április négy vasárnapján 20-20 perccel állítsák előre az órát, majd szeptember négy vasárnapján vissza. Az angol parlament komolyan foglalkozott is a javaslattal, de sok ellenzője volt, főleg a mezőgazdasággal foglalkozók közt, ezért mégsem vezették be.

A nyári időszámítást először az első világháborúban alkalmazták ténylegesen, hogy üzemanyagot takarítsanak meg. Elsőként Németország vezette be, majd csatlakozott Nagy-Britannia és az USA, valamint sok más ország. A háború végével azonban visszaálltak a szokásos időszámításra, és csak a második világháborúban vezették be ismét. Magyarországon 1954 és 1957 között az elektromos kapacitási nehézségek miatt alkalmazták, majd 1958 és 1979 között szünetelt a nyári időszámítás. 1980-ban vezették be újra, energiamegtakarítási céllal.